

บทที่ 8

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องความสามารถของครูบรรณาธิกรณตามความคาดหวังของผู้บริหาร ครู และครูบรรณาธิกรณโรงเรียนมัธยมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถของครูบรรณาธิกรณตามผู้บริหาร ครู และครูบรรณาธิกรณโรงเรียนมัธยมศึกษาคาดหวัง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากร

ประชากรที่เกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู และครูบรรณาธิกรณโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาส่วนกลาง

จากแผนการศึกษา (ภาคสถิติ) และรายงานครู ปีการศึกษา 2537 โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาส่วนกลางประกอบด้วยโรงเรียนทั้งหมด 118 แห่ง แต่เนื่องจากแผนการศึกษา (ภาคสถิติ) และรายงานครูปีการศึกษา 2537 ไม่ได้ระบุจำนวนครูของโรงเรียนขนาดกลาง 1 แห่ง และโรงเรียนขนาดเล็กอีก 5 แห่ง จึงเหลือโรงเรียนในกลุ่มประชากรเพียง 112 แห่ง ซึ่งเมื่อแยกตามขนาดโรงเรียนตามหลักเกณฑ์ของกรมสามัญศึกษา (กรมสามัญศึกษา, 2532) คือ

โรงเรียนขนาดเล็ก	มีจำนวนนักเรียน	1 - 499 คน
โรงเรียนขนาดกลาง	มีจำนวนนักเรียน	500 - 1499 คน
โรงเรียนขนาดใหญ่	มีจำนวนนักเรียน	1500 - 2499 คน
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	มีจำนวนนักเรียน	2500 คนขึ้นไปหรือมากกว่า

เป็นโรงเรียนขนาดกลาง 12 แห่ง ขนาดใหญ่ 44 แห่ง และขนาดใหญ่พิเศษ 56 แห่งดังที่ได้นำเสนอในตารางที่ 1 ในบทที่ 1

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มโรงเรียนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ส่วนกลางร้อยละ 50 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด หรือ 56 แห่ง โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างได้มาโดย

1. เลือกโรงเรียนจำนวน 56 แห่งตามขนาดของโรงเรียน โดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กเนื่องจากมีโรงเรียนประชากรในกลุ่มนี้เพียง 1 แห่งเท่านั้น จึงได้นำไปรวมกับโรงเรียนขนาดกลางซึ่งมีประชากรอยู่ในกลุ่มนี้ 11 แห่ง รวมเป็น 12 แห่ง ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนประกอบด้วยโรงเรียนขนาดกลาง 6 แห่ง ขนาดใหญ่ 22 แห่ง และขนาดใหญ่พิเศษ 28 แห่ง (ดังตารางที่ 2 ที่ได้นำเสนอในบทที่ 1)

2. ผู้บริหารโรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหารของโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างในระดับผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และอาจารย์ใหญ่ โรงเรียนละ 1 คน รวม 56 คน

3. ครูบรรณาธิการ จำนวน 56 คน จากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง 56 แห่งๆ ละ 1 คน โดยเลือกจากหัวหน้างานห้องสมุด

4. กลุ่มตัวอย่างครู กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเปิดสอน 10 กลุ่มวิชา ได้แก่ กลุ่มวิชาภาษาไทย กลุ่มวิชาสังคมศึกษา กลุ่มวิชาพลานามัย กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ กลุ่มวิชาศิลปศึกษา กลุ่มวิชาการงาน กลุ่มวิชาอาชีพ และกลุ่มวิชากิจกรรม

ส่วนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้กำหนดให้เปิดสอน 10 กลุ่มวิชา ได้แก่ กลุ่มวิชาภาษาไทย กลุ่มวิชาสังคมศึกษา กลุ่มวิชาพลานามัย กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ กลุ่มวิชาศิลปะ กลุ่มวิชาอาชีพ กลุ่มวิชาพื้นฐานอาชีพ และกลุ่มวิชากิจกรรม (ดังตาราง 3 ที่ได้นำเสนอในบทที่ 1)

เนื่องจากกลุ่มวิชาที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลายมีกลุ่มวิชาที่เหมือนกัน 7 กลุ่ม คือ กลุ่มวิชาภาษาไทย กลุ่มวิชาสังคมศึกษา กลุ่มวิชาพลานามัย กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ และกลุ่มวิชากิจกรรม ส่วนอีก 3 กลุ่มวิชาที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายมีความคล้ายคลึงกัน คือ กลุ่มวิชาศิลปศึกษากับกลุ่มวิชาศิลปะ กลุ่มวิชาการงาน กลุ่มวิชาอาชีพ และกลุ่มวิชาพื้นฐานอาชีพ ในการวิจัยครั้งนี้จึงได้ปรับเหลือ 9 กลุ่มวิชา คือ 7 กลุ่มวิชาแรกเหมือนเดิมและรวมกลุ่มวิชาศิลปศึกษาและศิลปะเข้าด้วยกันเป็นกลุ่มวิชาศิลปะ และรวมกลุ่มวิชาการงานอาชีพ และพื้นฐานอาชีพเป็นกลุ่มเดียวกัน คือ กลุ่มวิชาการงานและอาชีพ ดังนั้นกลุ่มวิชาทั้ง 9 กลุ่มมีดังนี้ ได้แก่ กลุ่มวิชาภาษาไทย กลุ่มวิชาสังคมศึกษา กลุ่มวิชาพลานามัย กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ กลุ่มวิชาศิลปะ กลุ่มวิชาการงานและอาชีพ และกลุ่มวิชากิจกรรม

4.1 จากข้อมูลสถิติจำนวนครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษาของกรมสามัญศึกษา (2537) มีจำนวนทั้งสิ้น 13,037 คน ในการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างครูได้ใช้ตารางสำเร็จของ

Taro Yamane (ประกอบ กรรณสูตร, 2537) หมายความว่าความมีนัยสำคัญ .05 โดยมีความคลาดเคลื่อนเป็น $\pm 5\%$

สูตรการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จของ Taro Yamane

$$n = \frac{N}{1 + Ne}$$

เมื่อ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N แทน ขนาดของมวลประชากร $N = 13,037$
 e แทน ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง
 ให้ $e = .05$

$$\text{แทนค่า } n = \frac{13,037}{1 + (13,037 * .05)}$$

ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างครูที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ = 388 คน

4.2 เมื่อได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างครูจำนวน 388 คนแล้ว นำมาจำแนกสัดส่วนตามประชากรครูในแต่ละกลุ่มวิชา ซึ่งสำรวจจากแผนการศึกษา (ภาคสถิติ) และรายงานครูปีการศึกษา 2537 พบว่ามีประชากรครูกลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ 2,336 คน กลุ่มวิชาสังคมศึกษา 1,929 คน กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ 1,917 คน กลุ่มวิชาการงานและอาชีพ 1,904 คน กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ 1,605 คน กลุ่มวิชาภาษาไทย 1,502 คน กลุ่มวิชาพลานามัย 1,008 คน กลุ่มวิชาศิลปะ 736 คน กลุ่มวิชากิจกรรม 100 คน ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างครูที่จำแนกได้ในแต่ละกลุ่มวิชาปรากฏดังนี้

ครูที่สอนกลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ 69 คน สอนสังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ การงานและอาชีพกลุ่มวิชาละ 57 คน ครูผู้สอนกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ 48 คน ภาษาไทย 45 คน พลานามัย 30 คน ศิลปะ 22 คน และกลุ่มวิชากิจกรรม 3 คน (ดังตาราง 5)

ตาราง 5 จำนวนกลุ่มตัวอย่างครูข้ามเนกตามขนาดของประชากรครูในแต่ละกลุ่มวิชา

กลุ่มวิชา	จำนวนประชากรครู (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่างครู (คน)
ภาษาต่างประเทศ	2,336	69
สังคมศึกษา	1,929	57
วิทยาศาสตร์	1,917	57
การทำงานและอาชีพ	1,904	57
คณิตศาสตร์	1,605	48
ภาษาไทย	1,502	45
พละ	1,008	30
ศิลปะ	736	22
กิจกรรม	100	3
รวม	18,087	388

4.3 จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างครูในแต่ละกลุ่มวิชา เลือกโดยการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อกระจายกลุ่มตัวอย่างไปตามกลุ่มวิชาที่แบ่งไว้ 9 กลุ่มวิชา คือ กลุ่มวิชาภาษาไทย กลุ่มวิชาสังคมศึกษา กลุ่มวิชาพละ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ กลุ่มวิชาศิลปะ กลุ่มวิชาการทำงานและอาชีพ และกลุ่มวิชา กิจกรรม จะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างครูข้ามเนกตามขนาดของโรงเรียนตามโรงเรียนแต่ละแห่งและตามแต่ละกลุ่มวิชา ดังรายละเอียดในตาราง 6

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 6 จำนวนกลุ่มตัวอย่างครูชำนาญการตามขนาดโรงเรียนตามโรงเรียนแต่ละแห่ง และกลุ่มวิชา

ขนาด โรงเรียน	กลุ่มวิชา									รวม
	ภาษา ไทย	สังคม ศึกษา	พลา- นามัย	วิทยา- ศาสตร์	คณิต ศาสตร์	ภาษา ต่าง ประเทศ	ศิลปะ	การ งาน และ อาชีพ	กิจ- กรรม	
กลาง										
1	1	1	-	1	1	1	-	1	-	6
2	-	1	-	1	1	1	1	1	-	6
3	1	1	1	1	1	1	-	1	-	7
4	1	1	1	1	1	1	-	1	-	7
5	1	1	1	1	1	1	-	1	-	7
6	1	1	-	1	1	1	1	1	-	7
ใหญ่										
7	1	1	1	1	1	2	-	1	-	8
8	1	1	-	1	1	2	-	1	1	8
9	1	1	-	1	-	1	1	1	-	6
10	1	1	-	1	1	1	-	1	-	6
11	1	1	1	1	-	1	-	1	-	6
12	-	1	1	1	1	1	1	1	-	7
13	1	1	1	1	1	1	-	1	-	7
14	1	1	-	1	1	1	-	1	-	6
15	1	1	1	1	1	1	-	1	-	7
16	1	1	1	1	1	2	-	1	-	8
17	1	1	-	1	1	1	-	1	-	6

ตาราง 6 จำนวนกลุ่มตัวอย่างครูจําแนกตามขนาดโรงเรียนตามโรงเรียนแต่ละแห่ง และกลุ่มวิชา

หมวด	กลุ่มวิชา									รวม
	โรงเรียน ภาษาไทย	สังคม ศึกษา	พลา- นามัย	วิชา- ศาสตร์	คณิต ศาสตร์	ภาษา ต่าง ประเทศ	ศิลปะ	การ งาน และ อาชีพ	กิจ- กรรม	
18	1	1	1	1	1	1	1	1	-	8
19	1	1	-	1	1	1	-	1	-	6
20	1	1	-	1	-	1	1	1	-	6
21	1	1	1	1	-	1	1	1	-	7
22	-	1	1	1	1	1	-	1	-	6
23	1	1	-	1	1	1	1	1	-	7
24	1	1	1	1	1	1	1	1	-	8
25	1	1	-	1	1	2	-	1	-	7
26	-	1	1	1	-	1	-	1	-	5
27	-	1	1	1	1	1	-	1	-	6
28	1	1	-	1	1	1	1	1	-	7
ใหญ่										
พิเศษ										
29	1	1	1	1	1	1	-	1	-	7
30	1	1	-	1	-	2	-	1	1	7
31	1	1	1	1	1	2	-	1	-	8
32	1	1	1	1	1	1	1	1	-	8
33	1	1	-	1	1	1	-	1	-	6
34	1	1	1	1	1	1	-	1	-	7

ตาราง 6 จำนวนกลุ่มตัวอย่างครูชำนาญการขนาดโรงเรียนตามโรงเรียนแต่ละแห่ง และกลุ่มวิชา

ขนาด โรงเรียน	กลุ่มวิชา									รวม
	ภาษา ไทย	สังคม ศึกษา	พลา- นามัย	วิทยา- ศาสตร์	คณิต ศาสตร์	ภาษา ต่าง ประเทศ	ศิลปะ	การ งาน และ อาชีพ	กิจ- กรรม	
35	1	1	1	1	1	1	1	1	-	8
36	1	1	-	1	1	2	-	1	-	7
37	1	1	1	1	1	1	1	1	-	8
38	1	1	1	1	1	2	1	1	-	9
39	1	1	-	1	1	1	-	1	1	7
40	1	1	-	1	1	1	-	1	-	6
41	1	1	1	1	-	1	1	1	-	7
42	1	1	-	1	1	2	1	1	-	8
43	1	1	1	1	1	1	-	1	-	7
44	-	1	1	1	1	2	-	1	-	7
45	-	1	1	1	1	1	1	1	-	7
46	1	1	-	1	1	2	-	1	-	7
47	1	1	-	1	1	2	-	1	-	7
48	-	1	-	1	1	1	-	2	-	6
49	-	1	-	2	1	1	1	1	-	7
50	1	1	-	1	1	1	1	1	-	7
51	1	1	-	1	1	2	-	1	-	7
52	1	1	1	1	1	1	1	1	-	8
53	1	1	1	1	1	1	-	1	-	7
54	-	2	-	1	-	1	1	1	-	6

ตาราง 6 จำนวนกลุ่มตัวอย่างครูชำนาญการขนาดโรงเรียนตามโรงเรียนแต่ละแห่ง และกลุ่มวิชา

ขนาด โรงเรียน	กลุ่มวิชา									รวม
	ภาษา ไทย	สังคม ศึกษา	ทศ- นามัย	วิชา- ศาสตร์	คณิต ศาสตร์	ภาษา ต่าง ประเทศ	ศิลปะ	การ งาน และ อาชีพ	กิจ- กรรม	
55	-	1	1	1	1	1	1	1	-	7
56	1	1	1	1	1	1	-	1	-	7
รวม	45	57	80	57	48	69	22	57	8	388

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามวัดความคาดหวังเกี่ยวกับ
ความสามารถของครูบรรณาธิการ

แบบสอบถามที่สร้างขึ้นในครั้งแรกนั้น มีรายละเอียดแบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับ ตำแหน่ง
เพศ วุฒิการศึกษา

ข้อมูลเกี่ยวกับตำแหน่ง ในส่วนของผู้บริหารประกอบด้วย 3 ข้อย่อยให้เลือก คือ
ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่าย และอื่นๆ ระบุ ในส่วนของครูกลุ่มวิชาไม่ได้ระบุข้อย่อยให้
เลือกเพียงแต่เว้นที่ไว้สำหรับให้ผู้ตอบแบบสอบถามเขียน ในส่วนของครูบรรณาธิการไม่ได้ระบุ
ข้อย่อยให้เลือก

ข้อมูลเกี่ยวกับเพศ ระบุให้เลือกระหว่างเพศชาย และหญิง

ข้อมูลเกี่ยวกับวุฒิการศึกษา ประกอบด้วย 4 ข้อย่อยให้เลือก ดังนี้ อนุปริญญา
ปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก

ตอนที่ 2 ความสามารถของครูบรรณาธิการในด้านต่างๆ รวม 7 ด้าน ได้แก่ ความ
สามารถในด้านวิชาชีพ ความสามารถในด้านวัสดุห้องสมุด ความสามารถในด้านการจัดการ
ความสามารถในด้านการวางแผนและประเมินผล ความสามารถในด้านการวิจัย ความสามารถใน

ด้านการเรียนการสอน และความสามารถในด้านจิตวิทยาและพฤติกรรมศาสตร์ รวมทั้งหมด 40 เรื่อง

แบบสอบถามที่สร้างขึ้นในครั้งแรกนี้นำไปขอคำแนะนำและให้ผู้เชี่ยวชาญห้องสมุด โรงเรียน จำนวน 8 ท่านตรวจสอบ (รายชื่อผู้เชี่ยวชาญห้องสมุดโรงเรียนปรากฏในภาคผนวก ก.) หลังจากนั้นได้นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม โดยเพิ่มแบบสอบถามเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ขนาดของโรงเรียน และตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับความสามารถของครูบรรณารักษ์ที่ผู้บริหาร ครู และครูบรรณารักษ์คาดหวัง การปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมแบบสอบถามแต่ละตอนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ทำการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

1.1 ตำแหน่งของผู้บริหาร ได้ปรับใหม่ดังนี้ คือ

ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ และผู้ช่วยฝ่าย

ตำแหน่งของครูกลุ่มวิชาได้เพิ่มข้อย่อยให้เลือกตามจำนวนกลุ่มวิชาที่เปิดสอนในโรงเรียน จำนวน 9 กลุ่ม วิชาดังนี้ ภาษาไทย สังคมศึกษา พละงานมัธยม วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ-ประเทศ ศิลปะ การงานและอาชีพ และกิจกรรม

ตำแหน่งของครูบรรณารักษ์ไม่ได้ทำการแก้ไข

1.2 เพศ

1.3 วุฒิการศึกษา เพิ่มเติมในส่วนของวุฒิอนุปริญญา โดยเพิ่มเป็น อนุปริญญา/ป.กศ.สูง

1.4 ประสิทธิภาพการทำงานได้เพิ่มเติมขึ้นตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญห้องสมุดโรงเรียน

ตอนที่ 2 ขนาดของโรงเรียนได้เพิ่มเติมขึ้นตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญห้องสมุดโรงเรียน ประกอบด้วยข้อย่อยตามขนาดโรงเรียน คือ ใหญ่พิเศษ ใหญ่ และกลาง

ตอนที่ 3 ความสามารถของครูบรรณารักษ์ในด้านต่างๆ ซึ่งได้ทำการปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มเติม รวม 7 ด้าน ได้แก่ ความสามารถในด้านวิชาชีพ ความสามารถในด้านทรัพยากรสารสนเทศและอุปกรณ์ ความสามารถในการจัดการ ความสามารถในการวางแผนและประเมินผล ความสามารถในการวิจัย ความสามารถในการเรียนการสอน และความสามารถในด้านจิตวิทยาและพฤติกรรมศาสตร์ รวมทั้งหมด 46 เรื่อง เพิ่มจากเดิม 6 เรื่อง รายละเอียดดังนี้

2.1 ความสามารถในด้านวิชาชีพ 10 เรื่อง ได้แก่

- 2.1.1 มีความรู้ทางด้านบรรณารักษศาสตร์และมีปรัชญาวิชาชีพในการปฏิบัติงาน
- 2.1.2 แนะนำฝึกอบรมให้บุคลากรงานห้องสมุดได้ปรับปรุงและพัฒนาในทางวิชาชีพ
- 2.1.3 แนะนำให้ทุกคนเข้าถึงสารนิเทศ
- 2.1.4 มีมนุษยสัมพันธ์และประสานประโยชน์กับทุกฝ่ายที่ใช้ห้องสมุดเพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด
- 2.1.5 สนใจที่จะไม่หาความรู้เพิ่มเติม
- 2.1.6 อุทิศเวลาและเสียสละเพื่อวิชาชีพ
- 2.1.7 มีความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงานทางวิชาชีพ
- 2.1.8 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 2.1.9 นำเอาเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้กับงานห้องสมุด
- 2.1.10 เป็นผู้นำในวงการวิชาชีพ และทางการศึกษาในสังคมระดับท้องถิ่น

2.2 ความสามารถในด้านทรัพยากรสารนิเทศและอุปกรณ์ 7 เรื่อง ได้แก่

- 2.2.1 รวบรวมรายการ ตรวจสอบ และใช้เครื่องมือประเมินผลช่วยในการตั้งชื่อทรัพยากรสารนิเทศและอุปกรณ์ต่างๆ ของห้องสมุด
- 2.2.2 รวบรวมและวิเคราะห์คำขอ หรือคำแนะนำในการจัดหาทรัพยากรสารนิเทศและอุปกรณ์เพื่อให้บริการและจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้
- 2.2.3 รู้จักวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อจัดหาทรัพยากรสารนิเทศและอุปกรณ์ห้องสมุดเพื่อให้สอดคล้องกับรายวิชาที่มีการเรียนการสอน
- 2.2.4 จัดหมวดหมู่และทำบัตรรายการทรัพยากรสารนิเทศ
- 2.2.5 ทำเครื่องมือในการเข้าถึงสารนิเทศ เช่น วรรณี บรรณานุกรม ฯลฯ เพื่อช่วยผู้ใช้ในการเข้าถึงสารนิเทศได้อย่างรวดเร็ว
- 2.2.6 สำรวจ ตรวจสอบทรัพยากรสารนิเทศและอุปกรณ์ห้องสมุดให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้อย่างสม่ำเสมอ
- 2.2.7 จัดหา ปรับปรุง ซ่อมแซม หรือจำหน่ายทรัพยากรสารนิเทศและอุปกรณ์ห้องสมุด

2.3 ความสามารถในการจัดการ 8 เรื่อง ได้แก่

- 2.3.1 เป็นผู้ริเริ่มกำหนดนโยบายและระเบียบต่างๆ ของห้องสมุดให้สอดคล้องกับนโยบายของสถานศึกษา

- 2.3.2 ริเริ่มให้มีโครงการต่างๆ ของห้องสมุดขึ้น
  - 2.3.3 เป็นผู้ดำเนินการบริหารและพัฒนาโครงการต่างๆ ของห้องสมุด
  - 2.3.4 ใช้เทคนิคและวิธีการต่างๆ ประชาสัมพันธ์ห้องสมุดอย่างต่อเนื่อง
  - 2.3.5 บริหารงบประมาณเพื่อใช้ในการดำเนินงานต่างๆ ของห้องสมุดได้อย่างเหมาะสม
  - 2.3.6 กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับงาน และมอบหมายความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานต่อบุคลากรรวมถึงควบคุมการปฏิบัติงานของบุคลากรให้ทำงานอย่างเต็มประสิทธิภาพ
  - 2.3.7 แนะนำในการคัดเลือก และประเมินบุคลากรในระดับต่างๆ ของห้องสมุด
  - 2.3.8 ใช้ระเบียบข้อบังคับต่างๆ เพื่อการจัดการห้องสมุดได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม
- 2.4 ความสามารถในการวางแผนและประเมินผล 6 เรื่อง ได้แก่
- 2.4.1 กำหนดนโยบาย เป้าหมายการดำเนินงานห้องสมุดทั้งในระยะสั้นและระยะยาว
  - 2.4.2 วางแผนการดำเนินงานห้องสมุดให้สอดคล้องกับนโยบายและวัตถุประสงค์ของห้องสมุดและสถานศึกษา
  - 2.4.3 ประยุกต์ทฤษฎีและหาแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมเพื่อใช้พัฒนาห้องสมุดให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้
  - 2.4.4 พัฒนาและประเมินผลการดำเนินงานห้องสมุดรวมถึงโครงการต่างๆ ที่ห้องสมุดจัดทำขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อที่จะส่งเสริมหรือปรับปรุงให้ดำเนินไปด้วยดี
  - 2.4.5 เขียนโครงการสำหรับการจัดหางบประมาณทั้งในระดับท้องถิ่น จังหวัด และรัฐบาล เพื่อนำมาสนับสนุนและขยายโครงการต่างๆ ของห้องสมุด
  - 2.4.6 เก็บข้อมูลในการดำเนินงานต่างๆ ของห้องสมุดเป็นประจำเพื่อใช้ในการวางแผนการปฏิบัติงาน การทำรายงาน และอื่นๆ
- 2.5 ความสามารถในการวิจัย 6 เรื่อง ได้แก่
- 2.5.1 วางแผนการวิจัยเพื่อพัฒนางานห้องสมุดให้สอดคล้องกับเป้าหมายของห้องสมุดและสถานศึกษา
  - 2.5.2 เขียนโครงร่างงานวิจัยเสนอหน่วยงานต่างๆ เพื่อขอทุนสนับสนุน
  - 2.5.3 ดำเนินการทำวิจัยให้สัมฤทธิ์ผล

2.5.4 ประยุกต์ผลงานการวิจัย เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาและสนับสนุนงานของห้องสมุด

2.5.5 นำผลงานวิจัยออกเผยแพร่

2.5.6 รวบรวมงานวิจัย และเสนอแนะแหล่งสารนิเทศเกี่ยวกับงานวิจัยให้แก่ผู้ใช้ห้องสมุด

2.6 ความสามารถในการเรียนการสอน 5 เรื่อง ได้แก่

2.6.1 กำหนดวัตถุประสงค์โครงการต่างๆ ของห้องสมุดให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนและโครงการการศึกษาของโรงเรียน

2.6.2 ประยุกต์หลักการและทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อช่วยเหลือนักเรียนในการแสวงหา ค้นหา และเข้าถึงสารนิเทศทั้งในระดับรายบุคคล และรายกลุ่ม

2.6.3 วางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมตามแผนที่วางไว้

2.6.4 สร้างแผนการสอนในรายวิชาที่รับผิดชอบ

2.6.5 ประสานงานกับอาจารย์ผู้สอนในเรื่องแผนการสอนเพื่อนำมาจัดบริการและกิจกรรมห้องสมุดให้ตรงต่อความต้องการ

2.7 ความสามารถในการจิตวิทยาและพฤติกรรมศาสตร์ 4 เรื่อง ได้แก่

2.7.1 สร้างบรรยากาศในการทำงานร่วมกับบุคลากรห้องสมุดรวมถึงผู้บริหาร ครู และนักเรียนเพื่อช่วยให้งานต่างๆ ดำเนินไปด้วยดี มีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์

2.7.2 เป็นผู้นำตลอดจนช่วยเหลือบุคลากรต่างๆ ภายในโรงเรียนทั้งระดับบุคคล และระดับกลุ่มในการเรียนการสอน

2.7.3 ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือบุคลากรในวิชาชีพเดียวกัน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับทางวิชาชีพทุกระดับ

2.7.4 ประยุกต์ทฤษฎี หลักการ และความรู้ที่เกี่ยวกับจิตวิทยาและพัฒนาการกับผู้ใช้ห้องสมุดในแต่ละวัยได้อย่างเหมาะสม

การสอบถามความคาดหวังวัดโดยใช้ระดับ 5 ระดับ ได้แก่ คาดหวังมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

แบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขเป็นครั้งที่สองนี้ได้นำไปทดสอบกับผู้บริหาร ครู และครูบรรณารักษ์ จำนวน 33 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 3 แห่ง ซึ่งไม่ใช่โรงเรียนที่มีรายชื่ออยู่ในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างได้แก่ โรงเรียนนวมินทราชูทิศ กรุงเทพมหานคร โรงเรียนพุทธจักรวิทยาและโรงเรียนนวมินทราชูทิศ เครือชมอุดมศึกษาน้อมเกล้า ผลที่ได้จากการทดสอบ

นำมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามอีกครั้งหนึ่งเพื่อใช้เป็นแบบสอบถามที่ใช้อย่างจริงจังในการวิจัยต่อไป โดยผลการทดสอบในครั้งนี้ได้คัดคำถามในตอนที่ 2 คือขนาดของโรงเรียนออก แบบสอบถามที่ใช้อย่างจริงจังเพื่อการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้นำเสนอใน ภาคผนวก ง

การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลเริ่มตั้งแต่วันที่ 13 ธันวาคม 2538 ถึงวันที่ 27 ธันวาคม 2538 รวมระยะเวลาที่ใช้รวบรวมข้อมูล 2 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยได้ส่งและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ซึ่งในการเก็บแบบสอบถามนั้นได้รับความร่วมมือจากครู-อาจารย์ที่ทำหน้าที่ในการประสานงานรวบรวมเก็บแบบสอบถามของโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างแต่ละแห่ง นอกจากนี้จะเก็บแบบสอบถามตามเวลาที่นัดไว้กับโรงเรียนแต่ละแห่งแล้ว โรงเรียนบางแห่งไม่สามารถที่จะส่งแบบสอบถามคืนได้ตามกำหนดควมเวลานัด ผู้วิจัยได้ทำการติดตามทวงถามโรงเรียนละ 1 - 3 ครั้ง หลังจากนั้นจึงได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ คำนวณทางคณิตศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science - SPSS) และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามด้วยวิธีการทางสถิติต่างๆ กันดังนี้

1. ค่าร้อยละ ใช้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าความแปรปรวน (Anova หรือ F-test) และการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตามวิธีการของ Scheffe ในการวิเคราะห์และเปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถทั้ง 7 ด้านของบรรณารักษ์ที่ผู้บริหาร ครู และครูบรรณารักษ์โรงเรียนมัธยมศึกษาภาคหวัง แปลความผลการวิเคราะห์ดังนี้

สเกล 5 ระดับ (เฉพาะเรื่องความสามารถของครูบรรณารักษ์)

ระดับ	4.50 - 5.00	มากที่สุด
ระดับ	3.50 - 4.49	มาก
ระดับ	2.50 - 3.49	ปานกลาง
ระดับ	1.50 - 2.49	น้อย
ระดับ	1.00 - 1.49	น้อยที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้นำเสนอในบทที่ 4